Universitätsbibliothek Paderborn

Summmula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri Raymundi

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

Qui sunt casus contingentes circa preparat[i]onem calicis

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

Visual Library

tur vino in iſtis regionib⁹ calidis q̄ȝ in ptib⁹ frigidis. Aliter tamē etiam dicit Innocētius. ꝙ forte illud nō admittit ꝑpter feſtū ſancti Sixti. ſȝ magis ꝑpter trāſfigurationē dn̄i q̄ ſp agit iſto die. Vn̄ ⁊ xp̄s dicit Mathei xxvi. Amē amē dico vobis amodo nō bibā de genimine vitis. ibi fuit memoria vitis. ⁊ ſic forte ꝑpter hoc in iſtis ptibus ſiue regionib⁹ calidis admittit ꝙ ſanguis celebrat cū ſucco depſſo. Sȝ loquēdo q̄ ad alias regiones pt rn̄deri ſm Innocētiū ꝙ pt fieri. ⁊ h̄ tpe necitatis. ⁊ al's nō. Sic ſilr ſi aliq̄s q̄reret. an cū muſto poſſet fieri ꝯſecratio ſanguinis eo ꝙ adhuc nō hȝ ꝯpletionē vini. Ubi iteꝝ aliq̄ dicūt ꝙ ſi vet⁹ vinū nō habet. tunc talis cōſecratio ſanguinis pt fieri cū muſto

☞ Sexto notādū. an ꝯſecratio ſanguinis xp̄i poſſet fieri cū pura aq̄ ſiue cū puro vino. Ibi rn̄det ꝙ nō. eo ꝙ ſi illud qd̄ magis videt ineſſe non ineſt. ḡ nec illud qd̄ min⁹. ſȝ magis videt ineē ꝙ cū aceto poſſet ꝯfici. ⁊ illud ſm mādata romane ecclie nō dȝ fieri. ⁊ ḡ multo min⁹ dȝ fieri cuȝ ſola aq̄ vel cū ſolo vino. Maior pȝ ꝑ locū a maiori. ſȝ minor pȝ. qꝛ acetū nō pt trāſmutari in ſanguinē xp̄i. nā ex aceto non fit vinum. ſed bene econtra ex vino fit acetum.

☞ Septimo notādū. ſi ſacerdos ꝯficiēs corp⁹ xp̄i volēs ſumere ſanguinē xp̄i ⁊ in calice inueniat purā aquā. tūc dubitat an ipſe ſacerdos dȝ ſumere aquā aut audeat reinfundere vinū cū aq̄ ⁊ itēdat ꝯſecrare. ita ꝙ iſta occaſio fit ex q̄dā negligētia. Et videt ꝙ nō de nouo debeat ꝯſecrare nec infundere vinū cū aq̄. cū corp⁹ ⁊ ſanguis xp̄i debēt ſumi a ieiunis. mō ſi ꝑus ſumpſit aquā ⁊ poſtea de nouo vellet ꝯſecrare. tūc ipē nō ſumeret corpus ⁊ ſanguinē xp̄i ieiun⁹. qd̄ tn̄ determiatū ē a ſede aplica. ſicut h̄ pȝ in ꝯ ciuitate xp̄i qn̄ ſacerdos ꝑmā lotionē ſumpſit tūc nō ſumit vltimā ꝑpter h̄ ꝙ poſſit iterato celebrare. Ad h̄ rn̄det q̄dā doctor in theologia ⁊ dr̄ ꝙ ſine omi dubio reiterāda ē ꝯſecratio vini ⁊ aq̄. Et h̄ ꝓbat ſic. qꝛ multo plus ligat p̄ceptū ſuꝑioris q̄ȝ inferioris. ſȝ p̄ceptum ſuꝑioris videlȝ xp̄i ē ꝙ ſacerdos debeat ꝯficere corp⁹ xp̄i ⁊ ſanguinē. qꝛ nō dȝ ſanguis diuidi a corꝑe. ſȝ p̄ceptū inferioris ſcȝ aplici ē ꝙ ipē ſacerdos dȝ ſumere corp⁹ xp̄i ieiun⁹. ḡ melius ē ꝙ iterato ꝯficiat q̄ȝ ꝙ diuideret corpus ⁊ ſanguinē xp̄i. Sȝ pn̄ia eius ſm eūdē ē ꝙ dȝ ſe abſtinere a celebratione miſſe ꝑ vnū annum. Alia de iſto facto patebūt infra in caſib⁹

☞ Ultimo notādū de caſib⁹. Quoꝝ primus ē. itē ſacerdos mittēs vnā guttā aq̄ in magnū vas vel in magnū doliū plenū vino. vtꝝ poſſet ꝯſecrare ſanguinē xp̄i. Ibi rn̄det ſanct⁹ Tho. ꝙ ſemoto omni dubio talis ſacerdos pt ꝯſecrare ſanguinē xp̄i. qꝛ illa modica aq̄ ꝯuertit in ſubſtantiā vini qn̄ ſaltē ē forma ꝟboꝝ ſeruata ⁊ recta intētione tunc fit ꝯſecratio ſanguinis xp̄i. ¶ Scd̄s caſus ē. ſacerdos nō habēs vinū. vtꝝ poſſȝ celebrare cuȝ muſto. Et videt ꝙ nō. qꝛ muſtū nō habet naturā ꝯpletā vini. qꝛ nō ē purū neq̄ȝ clarū. Deſuꝑ dicit quidā magiſter in expōne miſſe. ꝙ ſi eēt aliqua terra in qua nō habet vetus vinū tūc ipſe ſacerdos pt celebrare cū muſto. et al's nequaq̄ȝ. ¶ Tercius caſus ē. an ſacerdos poſſet celebrare ſine vino vel in ſola aqua. ita intelligendo ꝙ talis ꝯſecratio non poſſet fieri ſine vino. Ad hoc p̄dictis non obſtantib⁹ reſpondet quidam doctor ſubtilis ꝙ propter carentiam vini non eſt abſtinendum a miſſa. ⁊ hoc cum ſit cuȝ li

tentia ſedis apl'ice. qꝛ in corꝑe xp̄i eſt ſanguis ex quadam ꝯcomitātia. qꝛ
qñ ꝯficitur corpus dñi noſtri ieſu xp̄i ex pane triticeo. tunc ibi eſt verum cor
pus xp̄i ⁊ etiam ſanguis xp̄i. ex quo ibi eſt corpus xp̄i ſicut erat in vtero
virginis Marie. ⁊ ſicut etiam pro nobis pependit in ara crucis ſm̄ ꝙ fide
credimus. mō tale corpus nō eſt ſine ſanguine. ex eo ꝙ eſt viuum. ḡ ſacer-
dos nō p̄t celebrare miſſam ſine vino. ¶ Quartus caſus eſt. ponat̃ ꝙ ſint
duo ſacerdotes. quoꝝ vn⁹ q̄ttidie celebrat cū deuotōe. ⁊ alter abſtineat ſe
qñq; ꝓpter timorē a tali celebratōe. tūc querit̃ q̄s illoꝝ ſalubri⁹ operetur.
Ad hoc reſpondent theologi ⁊ oīes doctores theologie ꝑ tres bonas cō
cluſiones. Quaꝝ p̄ma talis eſt. ꝙ de facto quottidie ꝑ ſe celebrare ⁊ deuo-
te eſt laudabile. rō eſt. qꝛ hoc fit ꝓ remedio humani generꝭ. Scḋa concluſ-
ſio talis eſt. ꝙ quādoq; abſtinere ꝓpter metum ⁊ nō celebrare eſt laudabi
le. Ratio eſt. qꝛ fit ꝓpter reuerentiā ſacramenti ⁊ indiſpoſitōez celebrantis
Tercia ꝯcluſio ē. Qui quottidie ex amore. dilectōne ⁊ deuotōne pura cele
brat eſt melior eo q̄ ꝓpter metum abſtinet. Et p̄ma ꝯcluſio ſic ꝓbat̃. vide-
licȝ ꝙ de facto ⁊ quottidie ꝑ ſe celebrare ex deuotōne eſt laudabile. Naȝ ſi
cut eſt de nutrimēto corꝑali ſic etiā eſt de nutrimēto ſpūali. ſed ſic eſt de nu
trimento corporali ꝙ ipius quottidie habemus indigentiā ad reſtauratō
nem vite noſtre. ergo etiā ita eſt de nutrimēto ſpūali. id ē de nutrimēto aīe.
et tale nutrimentū aīe nō eſt aliud hic in ꝓpoſito ⁊ in ſancta matre eccl'ia nī
ſi celebratio miſſe quottidiana. igit̃ ⁊c̄. Scḋa ꝯcluſio ſic ꝓbat̃. ſcȝ ꝙ aliquā
do abſtinere ꝓpter metū ⁊ nō celebrare eſt laudabile. nā illud eſt laudabile
qḋ facit aliquē laudabilē cum reuerētia. ſed aliqñ abſtinere ꝓpter timoreȝ
a celebratōe miſſe eſt hmōi. igit̃ ⁊c̄. Sed tercia ꝯcluſio ꝓbatur ſic. ſcȝ ꝙ q̄
quottidie ex amore ⁊ deuotōe pura celebrat eſt melior eo q̄ ꝓpter metum
abſtinet. nā oīe bonū ꝑ ſe eſt melius ꝑfectius ⁊ dignius q̄ȝ bonum ꝑ accī
dens. ſed quottidie celebrare eſt bonū ꝑ ſe. ⁊ aliqñ abſtinere ē bonū ꝑ accī
dens. ergo ⁊c̄. ¶ Quintus caſus eſt iſte. vtꝝ in vua ſiue in botris poteſt
confici ſanguis xp̄i ſi integre ponerent̃ vue ad calicem. Ad hoc reſpondet̃
ꝙ nō. quia ꝯſecratio ſanguinis nō debet eſſe edibilis. ſed tm̄ potabilis. q̄ꝛ
chriſtus poſt ꝯſecratōnem ſanguinis dixit. accipite ⁊ bibite ex hoc oīes
et nō dixit comedite. ſed integre vue nō ſunt potabiles ſed edibiles. igitur
⁊c̄. ¶ Sextus caſus. quare hoc eſt ꝙ ſanguis xp̄i nō hȝ ſpeciem veri ſan-
guinis. nec corpus xp̄i hȝ ſpēm vere carnis. Sup hoc magiſter ſentētiaꝝ
aſſignat tres ratōnes. Quaꝝ p̄ma eſt. ꝙ hoc fit ideo ne fiat nauſea ⁊ hor-
ror ipis hoībus ad ſumendū ſanguinē vel ad ſumendū carnem crudaȝ. qꝛ
homo naturalr̃ abhorret ſanguinem bibere ⁊ comedere carnem humanaȝ
et crudam. Scḋa ratio eſt. ne noſtra chriſtiana fides derideat̃ a ſarracenis
iudeis ⁊ hereticis q̄ dicerent. ꝙ ſumeremus carnē crudam ⁊ crudū ſanguī
nem. Tercia rō ē iſta. vt fides noſtra haberet aliqḋ meritū in ꝯſpectu di-
uine maieſtatꝭ. Vñ ſi crederem⁹ hoc qḋ nobis appareret ad ſenſuȝ ex hoc
nullum meritum haberemus. ſed ſi hoc credimus qḋ nō videt̃. vt verum
vinū tranſmutari in verum ſanguinem xp̄i. ⁊ verum panem in verā eius
carnē. tunc ex illo augmētat̃ meritū noſtꝝ. qꝛ dr̄ btūs Gregori⁹ Fides nō
hȝ meritū vbi rō humana p̄bet experimentū. ¶ Septimus caſus eſt iſte. ſi
ſacerdos heretic⁹ leuaret vinū nō ꝯſecratū ⁊ hoſtiā nō ꝯſecratā. ita ꝙ ꝑpl's

circūſtans adoraret illa. tūc q̄ritur. vtꝝ talis ꝓpl's ꝯmittat ydolatriō. Ad
hoc rñdet Innocētius ꝙ talis ſacerdos malefacit ꝛ inique opatur. ꝛ ꝓpl's
circūſtans diuinū officiū miſſe ſp dꝫ ſic orare. Adoro te ieſu xpe q̄ amara
tua paſſione mundū redemiſti. ex hoc tunc ꝓpl's nō ꝯmittit ydolatriā. et
licꝫ ibi ſit ſolus panis tñ nō adorāt hoſtiā. ſꝫ adorant illū q̄ redemit mun
dum. hoc eſt ieſum xp̄m. ¶ Ultimus caſus eſt iſte. ſi miraculoſe ꝯtinge‐
ret ꝙ ꝯmunicans videret ſpēm iuuenis in hoſtia ꝯſecrata ꝛ in ſpecie vini
verū ſanguinē. vel videret hoſtiā ꝯſecratā eſſe mutatā in verā carnē vt ſan
cto Gregorio ſemel ꝯtingebat. tunc querit̄ an ille ꝯmunicās dꝫ ſumere vl'
nō. Ad hoc rñdent ꝯmuniter oēs doctores ſacre ſcripture ꝙ nō. ſꝫ dꝫ ex‐
pectare donec tranſmutet̄. etſi nollet tranſmutari ſic videlicꝫ ꝙ illa appari‐
tio nō deſineret. tunc corpus dominicū in loco ꝯſecrato firmiter debet con
ſeruari ad ꝯfirmatōem chriſtiane fidei.

☞ Notandū ꝙ aliq̄ textus hñt hūc verſum loco duoꝝ vltimoꝝ. Hec
et triticea. ſolus pſbyter faciat hāc. vbi vult ꝙ nullꝰ dꝫ facere oblatas ni‐
ſi pſbyter. ꝛ hoc ē intelligendū ꝙ ſic erat tꝑibus mgr̄i in ꝯpilatōe huius
libri ꝓpter iſtā cām. ne aliq̄ negligētia ex tali factōe ꝯtingat. videmus tñ
oppoſitū fieri. nūc etiā ꝑmittit̄ ꝙ ꝟgines religioſe ꝛ cuſtodes eccl'iaꝝ q̄ qñ
qꝫ ſunt accoliti. qñqꝫ vxorati faciūt oblatas. ꝛ bñ pñt dūmō tñ ſiūt mūde.
¶ Itē textꝰ dr (cādida triticea ꝛc) vñ in talibꝰ ꝟſibꝰ innuūtur q̄dā ꝯditio
nes req̄ſite ad hoſtiā ꝯſecrandā q̄s hō dꝫ habere ſpūaliter volēs corpus
xpi digne mādūcare. Primo em̄ hoſtia dꝫ eē mūda ꝛ cādida. hoc eſt pure
alba. ad deſignandū ꝙ xpi verꝫ corpꝰ in hoſtia ꝯficit̄ q̄ natꝰ ē de ꝟgine pu
ra ꝛ imaculata. ſic volēs digne accedere ad hoc ſacramētū dꝫ eē candidus
et purus. ſ. mūdi cordis ꝛ bone ꝯſcie ꝑ pniam ꝛ ꝯfeſſionē purgatus. qꝛ ꝑ
candorē deſignat̄ caſtitas q̄ opponit̄ luxurie. ¶ Scdo hoſtia dꝫ eē de pu‐
ro tritico. qꝛ triticū ē dulcius alijs frumētis. vel qꝛ triticū ē nobiliſſimum
granoꝝ ꝛ fructuoſiſſimū. cū hoc ſuaue ſit. ſic xps etiā oſtēdebat nob dul‐
cedinē fructꝰ ꝛ grām. g̊ hō accedēs ad hoc ſacramentū etiam dꝫ eē dulcis
oēm rācorē ꝛ oīne odiū poſtponēdo. ꝛ dꝫ hoſtia eē triticea ꝑ hmōi deſigna
tur māſuetudo oppoſita inuidie ¶ Tercio hoſtia dꝫ eē tenuis ad deſignā
dū magnā xpi humilitatē. nā ſeipm exinaniuit formā ſerui accipiens fa‐
ctus ꝓ nobis obediēs vſqꝫ ad mortē. ſic etiam hō volēs digne accedere dꝫ
eſſe tenuis. i. ſobrius nō ſolū a cibis corꝑalibꝰ. ſꝫ etiā ab oībus peccatꝭ mor
talibꝰ. vñ in Exodo dr. nō hꝫ poteſtatē edendi agnū paſchalē q̄ ſeruit ta‐
bernaculo. i. voluptatibꝰ mundi. ꝛ ꝑ hoſtiā tenuem deſignatur abſtinentia
oppoſita gule. ¶ Quarto hoſtia dꝫ eſſe parua. ſic hō accedens ad corpus
xpi dꝫ eſſe paruus. i. humilis humilr̄ imitando exempla xpi. Uñ dñs in
euāgelio Math. xi. dr. Diſcite a me. qꝛ mitis ſum ꝛ humilis corde Per
hoc ꝙ hoſtia nō debet eſſe magna humilitas deſignatur oppoſita ſuꝑbie.
¶ Quinto hoſtia dꝫ eē rotūda. vñ oīne rotundū faciliter ē mobile ꝛ volu
bile. ſic hō accedens ad corpus xpi dꝫ eſſe faciliter mobilis ꝛ volubilis de
vno bono ope in aliud. Etiā ſicut rotūditas ſiue circulus rotundus caret
ꝑncipio ꝛ fine. ſic etiā in deitate nō pt dari ꝑncipium neqꝫ finis. Etiā ha‐
bet̄ ex mathematica ꝙ figura rotūda eſt oīm aliaꝝ ꝑfectiſſima. ſic etiā deꝰ
eſt ꝑfectiſſimū ens oīm. ꝛ ꝑ figurā rotundā intelligitur velocitas hoīs in